

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ЗМІСТОВОГО НАПОВНЕННЯ ПРОЦЕСІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИВАННЯ

© 2018 ВІТЮК А. В.

УДК 330.322

JEL Classification: E66

Вітюк А. В.

Інтерпретація змістового наповнення процесів забезпечення інвестування

Досліджено теоретичні та прикладні основи формування та розвитку процесів забезпечення інвестування підприємств. Зокрема, здійснено термінологічний аналіз трактування категорій «процеси забезпечення» та «процеси забезпечення інвестування» та визначено концептуальні відмінності щодо тлумачення зазначених категорій відповідно до теорій різних економічних шкіл і вітчизняної нормативно-правової бази. В роботі підкреслено необхідність розвитку процесів забезпечення інвестування як способу забезпечення підґрунтя для господарської діяльності та прискорення високих темпів суспільного виробництва. Доведено, що процеси забезпечення включають у себе різноманітні аспекти прикладного освоєння інвестицій. Обґрунтовано необхідність поділу процесів забезпечення інвестування на основні та допоміжні. Встановлено, що до основних процесів забезпечення інвестування варто відносити процеси інституційного, організаційного та фінансового забезпечення. Допоміжні процеси забезпечення інвестування запропоновано поділяти на процеси кадрового, інфраструктурного, інформаційного, маркетингового, техніко-технологічного та ресурсного забезпечення. Доведено, що прикладне освоєння інвестицій повинно базуватися на дотриманні вимог нормативно-правових актів (нормативно-правове забезпечення) конкретного регіону реалізації інвестування. Державні заходи у сфері інвестування повинні об'єднувати соціально-економічні та нормативно-правові умови діяльності підприємств та характеризуватися системністю і логічною завершеністю (інституційне забезпечення). Встановлено, що відповідно до таких вимог має бути сформовано організаційну структуру, на яку будуть покладені обов'язки реального втілення інвестицій (організаційне забезпечення), які мають бути належним чином профінансовані (фінансове забезпечення). Здійснення таких заходів передбачає певний механізм, який розкривається через допоміжні процеси забезпечення інвестування.

Ключові слова: процес, забезпечення, інвестування, інвестиції.

Рис.: 1. Бібл.: 16.

Вітюк Анна Валеріївна – кандидат економічних наук, старший викладач, кафедра менеджменту, маркетингу та економіки, Вінницький національний технічний університет (Хмельницьке шосе, 95, Вінниця, 21021, Україна)

E-mail: anna_vitiuk@ukr.net

ORCID: 0000-0001-5211-4948

Researcher ID : M-7244-2018

УДК 330.322
JEL Classification: E66**Вітюк А. В. Интерпретация содержательного наполнения процессов обеспечения инвестирования**

Исследованы теоретические и прикладные основы формирования и развития процессов обеспечения инвестирования предприятий. В частности, осуществлен терминологический анализ трактовки категорий «процессы обеспечения» и «процессы обеспечения инвестирования», и определены концептуальные различия в толковании указанных категорий в соответствии с теориями различных экономических школ и отечественной нормативно-правовой базы. В работе подчеркнута необходимость развития процессов обеспечения инвестирования как способа обеспечения почвы для хозяйственной деятельности и ускорения высоких темпов общественного производства. Доказано, что процессы обеспечения включают в себя различные аспекты прикладного освоения инвестиций. Обоснована необходимость разделения процессов обеспечения инвестирования на основные и вспомогательные. Установлено, что к основным процессам обеспечения инвестирования следует относить процессы институционального, организационного и финансового обеспечения. Вспомогательные процессы обеспечения инвестирования предложено подразделять на процессы кадрового, инфраструктурного, информационного, маркетингового, технико-технологического и ресурсного обеспечения. Доказано, что прикладное освоение инвестиций должно базироваться на соблюдении требований нормативно-правовых актов (нормативно-правовое обеспечение) конкретного региона реализации инвестирования. Государственные меры в сфере инвестирования должны объединять социально-экономические и нормативно-правовые условия деятель-

UDC 330.322
JEL Classification: E66**Vitiuk A. V. Interpreting the Content of Processes for Supporting Investment**

The theoretical and applied bases of the formation and development of processes for supporting investment of enterprises are studied. In particular, a terminological analysis of interpreting the categories of "supporting processes" and "processes for supporting investment" is carried out, and conceptual differences in the interpretation of these categories are determined in accordance with the theories of various economic schools and the domestic regulatory framework. The paper stresses the need to develop processes for supporting investment as a way to provide the basis for economic activity and accelerate high rates of public production. It is proved that the supporting processes include various aspects of implementation of investments. The necessity of breaking down the processes for supporting investment into basic and auxiliary ones is substantiated. It is established that the basic processes for supporting investment should include the processes of institutional, organizational, and financial security. The auxiliary process for supporting investment are proposed to be subdivided into the processes of staffing, infrastructural, informational, marketing, technical and technological, and resource support. It is proved that the implementation of investments should be based on compliance with the requirements of normative legal acts (regulatory support) of a particular region where the investment is realized. State measures in the field of investment should unite the social and economic, and regulatory environment of enterprises and be characterized by consistency and logical completeness (institutional support). It is established that in accordance with the following requirements, there should be formed an organizational structure, which will be entrusted the responsibilities of the real implementation of

ности предприятий и характеризоваться системностью и логической завершенностью (институциональное обеспечение). Установлено, что в соответствии со следующими требованиями должна быть сформирована организационная структура, на которую будут возложены обязанности реального воплощения инвестиций (организационное обеспечение), которые должны быть должным образом профинансированы (финансовое обеспечение). Осуществление таких мероприятий предполагает определенный механизм, раскрывающийся через вспомогательные процессы обеспечения инвестирования.

Ключевые слова: процесс, обеспечение, инвестирование, инвестиции.

Рис.: 1. Библ.: 16.

Витиук Анна Валериевна – кандидат экономических наук, старший преподаватель, кафедра менеджмента, маркетинга и экономики, Винницкий национальный технический университет (Хмельницкое шоссе, 95, Винница, 21021, Украина)

E-mail: anna_vitiuk@ukr.net

ORCID: 0000-0001-5211-4948

Researcher ID: M-7244-2018

investments (organizational support) that should be properly financed (financial support). The carrying out of such activities implies a certain mechanism utilized through the auxiliary processes for supporting investment.

Keywords: process, support, investment activities, investment.

Fig.: 1. Bibl.: 16.

Vitiuk Anna V. – Candidate of Sciences (Economics), Senior Lecturer, Department of Management, Marketing and Economics, Vinnytsia National Technical University (Khmelnyske shose, 95, Vinnytsya, 21021, Ukraine)

E-mail: anna_vitiuk@ukr.net

ORCID: 0000-0001-5211-4948

Researcher ID: M-7244-2018

Вступ. Стабільний розвиток виробничо-господарської діяльності підприємств у довгостроковому періоді забезпечується шляхом побудови ефективної структури процесів забезпечення такої роботи. З переходом до ринкової економіки умови господарювання кардинально змінилися, що обумовлює необхідність формування на підприємствах і в державі ефективного управління на основі розвитку процесів забезпечення господарської діяльності.

Проблема сталого розвитку економіки України та розробка організаційно-економічних методів управління усіма галузями на сучасному етапі є особливо актуальними. Пріоритетним інструментом в організації розвитку бізнесу є комплексний підхід до управління, що реалізується у формі процесів забезпечення. Оскільки в Україні в ринковій економіці гостро повсталася проблема ефективного використання обмежених інвестиційних ресурсів для розширення та відтворення основних фондів і виробничих потужностей, розгляд питань, пов'язаних із налагодженням процесів забезпечення такого використання набув особливої важливості.

Аналіз останніх публікацій з зазначеної проблеми. Активний інтерес до розвитку інвестування обумовив значну кількість вітчизняних наукових праць із цього питання. Безпосередньо проблематика розвитку процесів забезпечення інвестування підприємств сільськогосподарського машинобудування активно досліджувалася такими вітчизняними економістами: Л. Артеменко, Я. Білоусько, Н. Біляк, М. Бондарчук, О. Болтянським, О. Гривківською, О. Доброзоровим, Д. Кондратюком, П. Коренюком, В. Кравчуком, Л. Малютою, Л. Мулярчуком, В. Нехай, О. Павловою, В. Петровим, Г. Підлісецьким, Н. Подольчаком, О. Селезньовою, В. Скоциком, О. Собкевич, А. Фатенок-Ткачук, Н. Хаухою, І. Ховрахом та ін. Проте, незважаючи на численні дослідження, невирішеними залишаються питання трактування сутності процесів забезпечення інвестування, що свідчить не лише про різні підходи до розкриття їх змісту, але і про незавершеність дослідження цієї проблеми.

Формулювання цілей дослідження. Метою статті є поглиблення розуміння економічної сутності процесів забезпечення інвестування з огляду на теоретичні дослідження різних економічних наукових шкіл.

Виклад основних результатів і їх обґрунтування. У сучасній науковій літературі та сучасній прикладній теорії інвестування увага переважно приділяється науковим пошукам сутності інвестицій, їх класифікації та ефективності, проте процесуальна сторона їх залучення та використання залишається поза увагою науковців і практиків. Проте варто зауважити, що поряд із указаними напрямками при розкритті теоретичних засад розвитку процесів забезпечення інвестування підприємств невирішеним є питання трактування категорії «процес інвестування». Відмінності в енциклопедичних формулюваннях і підходах при використанні цієї категорії науковцями дозволяють зробити висновок про те, що термін «процес» в інвестиційному менеджменті використовують неоднозначно.

Словники стверджують, що цей термін походить від латинського, і розкривають значення терміна «процес» у таких варіантах: як послідовну зміну станів або явищ, що відбувається закономірним порядком; хід розвитку чогось, плин, перебіг; як сукупність послідовних дій для досягнення якого-небудь результату. У праві під процесом розуміють визначену законом процедуру застосування матеріальних правових норм. Поряд із такими твердженнями зазначають що процес – це форма існування будь-якого явища, що характеризується об'єктивною дійсністю. В науковій літературі також наведено таке трактування: «процес – розвиток певного явища, послідовна зміна стадій, етапів, ступенів, якісно нових форм [1, с. 45]». Виходячи з такого трактування вважаємо, що процеси забезпечення – це сукупність пов'язаних послідовних або непослідовних дій щодо створення, вдосконалення або підтримання розвитку.

Формалізація процесів забезпечення інвестування може передбачати використання сукупності методів, спо-

собів, механізмів, програм чи алгоритмів вирішення існуючих завдань, регламентування яких відрізняються у різних сферах економіки для усіх суб'єктів господарювання.

Оскільки процеси не є самостійною характеристикою, зауважимо існування багатьох видів процесів. На нашу думку, доцільним є виділення процесів, які є характерними для інвестування. Згідно з запропонованим авторським визначенням інвестування доцільно акцентувати увагу на прикладній стороні освоєння ресурсів. Така позиція логічно вимагає сукупності зусиль їх забезпечення із такого освоєння ресурсів. Саме тому важливим є визначення змісту та сутності таких процесів забезпечення інвестування.

Адекватне висвітлення процесів забезпечення інвестування потребує розкриття основних видів такого забезпечення. Насамперед варто зазначити, що забезпечення інвестування розглядалося багатьма науковцями, проте їх погляди суттєво відрізнялися. Зокрема, О. І. Бланк та Н. М. Гуляєва [2, с. 52] виділяють організаційне й інформаційне забезпечення інвестування. Їх позиція полягає у тлумаченні організаційного забезпечення як «взаємозалежної сукупності внутрішніх структурних служб і підрозділів підприємства, що забезпечують розробку і прийняття управлінських рішень по окремих аспектах його інвестиційної діяльності та несуть відповідальність за результатами цих рішень».

Своєю чергою, інформаційне забезпечення розглядається як «процес безперервного цілеспрямованого добору відповідних інформативних показників, що необхідні для здійснення аналізу, планування і формування ефективних оперативних управлінських рішень по всіх аспектах інвестиційної діяльності підприємства». Таким чином, підтверджується позиція А. В. Щербар, який наголошує, що інформаційне забезпечення інвестиційної діяльності є підсистемою усього забезпечення компанії, що є системою, в межах якої циркулюють дані за допомогою комунікацій [3, с. 107]. Проте з позицій інвестування погоджуємося із трактуванням М. П. Денисенка, А. П. Гречан та М. В. Гаман, які розглядають інформаційне забезпечення як сукупність даних, організацію їх ведення, обробки, збереження і накопичення, пошуку, а також поширення у межах компетенції зацікавленими особами в зручному для них вигляді [4, с. 169].

Частково їх підтримує О. І. Бланк і науковець Ю. М. Правик, який виокремлює лише організаційне забезпечення і трактує його як «сукупність внутрішніх структурних підрозділів, які забезпечують розробку і прийняття управлінських рішень за певними аспектами інвестиційної діяльності підприємства та відповідають за прийняті рішення» [5, с. 46].

На думку Д. М. Черваньова, зазначені види забезпечення є недостатніми, тому дослідник розрізняє правове, фінансове, організаційне та технологічне забезпечення інвестування. Науковець не розрізняє ці види відокремлено, вважаючи, що всі вони взаємопереплітаються на фазі реалізації та впровадження об'єкта інвестування. Усі зазначені чотири види інвестування передбачають підготовку установчих документів щодо юридичного статусу та фізичної бази, фінансову підготовку, вибір організаційної структури

управління та придбання і передачу технологій [6, с. 151–152].

О. Є. Кузьмін, С. В. Князь, Н. Г. Георгіаді, А. Й. Топоровська та Д. К. Зінкевич [7, с. 25–26] у своєму дослідженні звертають увагу на інноваційні процеси та їх види забезпечення. На нашу думку, впровадження інновацій вимагає активного інвестування, отже, процеси, характерні для впровадження інновацій, будуть реалізовуватися у формі забезпечення інвестування. Підхід з погляду зазначеного колективу науковців виділяє процеси формування кадрового потенціалу, процес зниження і усунення ризиків, процес забезпечення матеріальними ресурсами, процес фінансового забезпечення та процес інформаційного забезпечення. Науковцями тлумачиться процес формування кадрового потенціалу через «розроблення системи підготовки та перепідготовки кадрів і забезпечення робочих місць належними умовами праці». Процес зниження і усунення ризиків для учених передбачає вибір і застосування заходів щодо їх зниження або ліквідації. Процес забезпечення матеріальними ресурсами має не меті виявлення необхідної кількості та якості матеріальних ресурсів і налагодження способу їх доставки. Процесом фінансового забезпечення О. Є. Кузьмін, С. В. Князь, Н. Г. Георгіаді, А. Й. Топоровська та Д. К. Зінкевич вважають систему заходів із вибору джерел фінансування, розробку графіка фінансування та визначення форми фінансування. Своєю чергою, інформаційне забезпечення передбачає налагодження технічного та програмного забезпечення.

Важливе значення також мають погляди Т. О. Артюх та М. О. Багорки, які зосереджують увагу на маркетинговому забезпеченні підприємства. Маркетингове забезпечення підприємства реалізується через організаційну структуру у вигляді маркетингової служби. Сутнісне наповнення маркетингового забезпечення полягає в існуванні двох складових: опису бізнес-процесів та аналітичного інструментарію. Опис бізнес-процесів визначає перелік і зміст операцій, які в сукупності складають маркетингову діяльність підприємства. Аналітичний інструментарій описує усі процедури маркетингової діяльності підприємства [8, с. 57]. Система маркетингового забезпечення підприємств повинна містити організаційні структури управління маркетингом, інформаційне забезпечення процесу прийняття й обґрунтування управлінських рішень, формування системи досліджень, стратегічне та тактичне планування [9, с. 23]. Проте таке зосередження уваги на маркетингу у випадку інвестування, на наш погляд, є надмірним, хоча функції маркетингу в реалізації інвестиційних проектів безумовно є необхідними.

Кожен із поданих підходів є безумовно важливим і змістовним із висвітлюваних авторами позицій. Проте види процесів забезпечення інвестування, їх структура та ступінь важливості у кожному окремому випадку відрізнятимуться. Як вважає О. М. Ковалюк [10, с. 156], структура процесів забезпечення інвестиційного розвитку детермінується структурою інвестиційної системи і типом економічного розвитку, інституціональними властивостями економічної системи. Високий ступінь залежності процесів забезпечення інвестування від особливостей економічної системи в країні відзначає також дослідник І. М. Крей-

дич, який розглядає інвестиційне забезпечення та якості кількісного і якісного вираження масштабів, структури та характеру обігу у відтворювальному процесі, механізм організації якої повинен сприяти перетворенню грошових потоків на фінансові та здійсненню взаємозв'язків між підприємствами та різними галузями та ланками господарського комплексу країни [11, с. 11].

У своїх дослідженнях Д. І. Олійник визначає інвестиційне забезпечення як систему доцільно спрямованих заходів впливу на процес відтворення у формі методів, інструментів і важелів у межах нормативно-правового забезпечення. Основними етапами побудови системи інвестиційного забезпечення є: формування мети, вибір об'єктів інвестування, визначення критеріїв та обмежень, постановка завдань, визначення суб'єктів, формування інструментарію, здійснення заходів [12, с. 145]. Проте І. В. Політова вважає інструментом реалізації інвестиційного забезпечення організаційно-економічний механізм як певна система управління, формування і використання ресурсного потенціалу як своєрідної форми інвестиційних ресурсів [13, с. 17–18], проте така позиція є, на наш погляд, достатньо дискусійною, оскільки в такому ракурсі ігнорується інвестиційне забезпечення малих підприємств, які не володіють розгалуженими системами управління.

Таким чином, розкрита багатоваріантність підходів до визначення процесів забезпечення та процесів забезпечення інвестування дозволила узагальнити наявні підходи та сформувати власне бачення категорій. Зокрема, автор-

ське висвітлення категорії «процеси забезпечення» полягає у її трактуванні як сукупності заходів, умов, засобів чи методів, що спрямовані на створення, вдосконалення або підтримання розвитку.

Відповідно, категорію «процеси забезпечення інвестування» вважаємо за доцільне розглядати як сукупність заходів, умов, засобів чи методів, що спрямовані на створення, вдосконалення або активізацію залучення інвестицій.

Сукупність означених науковцями видів процесів забезпечення інвестування з різних точок зору характеризує інвестування, проте вичерпної характеристики інвестування з позицій усіх процесів, які йому характерні, не запропоновано. Вважаємо, що інвестування має трактуватися з позицій його організації, оскільки існування маркетингу, технологій, персоналу, способів використання ресурсів належить саме від ефективності організації. Такий механізм функціонування дозволяє розділити процеси забезпечення на основні та допоміжні (рис. 1).

Проте запропонована класифікація передбачає співвідношення процесів забезпечення інвестування на основі взаємозгодження, взаємодоповнення і підпорядкування, що є логічним для забезпечення комплексності інвестування, яке відповідно відображено у блоці, який є спільним як для основних, так і для допоміжних процесів забезпечення інвестування.

Прикладне освоєння інвестицій повинно базуватися на дотриманні вимог нормативно-правових актів (нормативно-правове забезпечення) конкретного регіону

Рис. 1. Класифікація процесів забезпечення інвестування

реалізації інвестування. Відповідно до таких вимог має бути сформована організаційна структура, на яку будуть покладені обов'язки реального втілення інвестицій (організаційне забезпечення), які мають бути належним чином профінансовані (фінансове забезпечення). Наявність правових, організаційних і економічних умов, необхідних для провадження і розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності формують передумови для подальшого інвестування (інституційне забезпечення). Здійснення таких заходів передбачає певний механізм, який розкривається через допоміжні процеси забезпечення інвестування.

Систематизація процесів забезпечення інвестування дозволяє виявити основні важелі впливу та регулювання інвестування, що є змістом інвестиційного менеджменту. Інституційне забезпечення процесів інвестування реалізується через сукупність державних і недержавних інституцій, що покликані забезпечити існування правових, організаційних і економічних умов, необхідних для започаткування, втілення і розвитку інвестиційної діяльності. Інституційне забезпечення як спосіб організації взаємовідносин між державою та підприємствами в кожному певний момент часу знаходиться у постійній модифікації.

Елементи інституційного забезпечення повинні відображати цілеспрямовані, послідовні державні заходи у сфері інвестування, що об'єднують соціально-економічні та нормативно-правові умови діяльності підприємств та характеризуються системністю і логічною завершеністю. Отже, вважаємо, що інституційне забезпечення узагальнює нормативно-правове забезпечення та практику господарювання, з огляду на те, що інститути – це сукупність норм, правил, а також звичаїв і традицій. Г. І. Башнянин та С. В. Васильчак доводять, що вивчення інвестування необхідно здійснювати насамперед з точки зору інституціоналізму і лише потім – з точки зору інвестиційного процесу [14, с. 29]. Повністю погоджуючись із дослідниками та відзначаючи високе значення інституційного середовища при інвестуванні у його трактуванні, підтримаємо М. Ступеня та Б. Шумлянського, які, на наш погляд, ґрунтовно та системно висвітлюють інституційне середовище як «динамічний процес формування інституцій (правил, сформованих формальними і неформальними утвореннями суспільно-економічних формацій, які впливають на поведінку учасників ринку) та інститутів (організаційно оформленої системи правил і норм), які консолідовано у формі організації (підприємства, інфраструктура, державні органи), закону (нормативно-правові акти) та функції-правила діяльності (ринок, ціноутворення, конкуренція, праця, власність, підприємництво) у процесі еволюції ринкового механізму» [15, с. 28].

Отже, в основу виділення основних процесів забезпечення інвестування повинна бути покладена їх нормативно-правова основа, що пояснюється існуванням значної кількості нормативно-правових актів, які включають: Закони України, укази Президента України, постанови Уряду, накази відповідних інституцій, що організаційно управляють інвестиційним процесом. Інвестиційне законодавство України впродовж років незалежності склало майже тисячу законодавчих актів, які регулюють ту чи іншу сферу інвестиційної активності. Водночас існують

міжнародні, державні, галузеві стандарти діяльності, які необхідно виконувати, що додатково ускладнює роботу підприємств.

Таким чином, нормативно-правова основа виступає основним аксіоматичним чинником у інвестуванні, що дозволяє віднести процеси нормативно-правового забезпечення інвестування підприємств до основних.

Формування необхідного фінансового забезпечення інвестування є першоосновою без якої неможливі будь-які вкладення. Фінансове забезпечення є важливим з точки зору достатності інвестиційних ресурсів, їх вартості, графіка надходжень, структури джерел фінансування, матеріальної відповідальності уповноважених осіб і т. д. Нездатність інвестора забезпечити належне фінансове забезпечення зводить нанівець усі спроби менеджерів ефективно управляти реалізацією інвестицій, а існування найбільш сприятливого правового середовища залишиться лише в якості декларативних положень.

Організаційне забезпечення процесів інвестування, поряд із нормативно-правовим і фінансовим, є гнучкою структурою, що змінюється на різних етапах реалізації інвестування і виступає тимчасовим елементом організаційної структури, що повинен гарантувати узгодженість і скоординованість взаємодії всіх підрозділів, задіяних до реалізації інвестування, які за допомогою допоміжних процесів забезпечення інвестування дозволять послідовно реалізувати інвестиції.

Виділення допоміжних процесів забезпечення інвестування пояснюється основами реалізації різноманітних аспектів інвестиційної діяльності. Мається на увазі, що при інвестуванні об'єкт інвестування має використовувати певну інфраструктуру (інфраструктурне забезпечення). На об'єкт інвестування надходить інформація (маркетингове й інформаційне забезпечення), яка має бути опрацьована відповідальними особами (кадрове забезпечення), та має бути прийняте рішення стосовно того, як діяти надалі (технологічне забезпечення) і які при цьому використовувати ресурси (ресурсне забезпечення). Крім того, на наш погляд, можливим є виділення інших видів процесів забезпечення інвестування, що характеризують окремі особливі елементи інвестування, що відображають у цілому сутність інвестування. Зазначивши несистемність уваги науковців до процесів забезпечення інвестування, розкриємо виділені нами процеси інфраструктурного та ресурсного забезпечення.

Достатньо часто при дослідженнях інвестування науковцями не надається достатньої уваги інфраструктурі об'єкта інвестування, такі позиції частково можна пояснити відмінностями у складі та розвитку інфраструктури, що визначається залежно від типу та масштабу виробництва. Незважаючи на відсутність конкретного визначення її розмежування з іншими сферами забезпечення інвестування та занадто широкий діапазон функцій, вважаємо, що інфраструктурне забезпечення, на наш погляд, також є необхідним елементом процесів забезпечення інвестування. Доцільність виділення інфраструктурного забезпечення пояснюється тим, що реалізація реального інвестування вимагає наявності об'єктів житлово-комунального господарства – під'їзних шляхів, водопостачання, електро-

мереж, газу, телефону, інтернету, транспорту. Безперечно, у випадку здійснення великих довгострокових інвестицій бажаною є наявність складів, торгівлі і громадського харчування, а також транспорту.

Актуальність виділення маркетингового забезпечення аргументується дослідниками, проте вважаємо, що маркетингове забезпечення інвестування повинно поєднувати в собі частину маркетингових досліджень через виявлення потенційного ринку збуту, потенціалу, соціальних досліджень, підходів до організації виробництва партнерів і конкурентів. При цьому слід зауважити, що для об'єкта інвестування маркетингове забезпечення повинно мати постійний характер, оскільки подальша діяльність визначатиметься потенційним попитом на продукцію новостворюваного об'єкта інвестицій. Мається на увазі, що процес маркетингового забезпечення інвестиційної діяльності повинен передбачати окреслення кола ринкової інформації, яку потрібно зібрати для правильного досягнення поставленої мети інвестування.

Слід зазначити важливість процесу ресурсного забезпечення інвестування через налагодження процесів закупок і поставок на об'єкт інвестицій. У своєму баченні процесу ресурсного забезпечення інвестування підтримуємо Майорову Т. В., яка розглядає цей процес як «визначення потреби в ресурсах, організацію збалансованості їх обсягів із виробництвом, розміщення замовлень на поставки та здійснення їх у строки, підпорядковані безперервності інвестиційного процесу» [16, с. 151].

Виокремлений ряд процесів забезпечення інвестування був обґрунтований через сутність і взаємозв'язок зазначених процесів, що надало змогу зазначити їх інтегрованість і взаємообумовленість, які пояснюються існуванням проблем в інвестиційній діяльності у відповідних напрямках функціонування підприємств, що вже раніше відокремлювалися науковцями.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

Розвиток процесів забезпечення інвестування є важливим аспектом збалансованої економічної політики держави, початковим етапом якої є висвітлення сутності процесів забезпечення. Для подолання розбіжностей, що були виявлені у трактуванні основних категорій інвестиційної проблематики, було визначено зміст понять «процеси забезпечення» та «процеси забезпечення інвестування». Зокрема, авторське висвітлення категорії «процеси забезпечення» полягає у її трактуванні як сукупності заходів, умов, засобів чи методів, що спрямовані на створення, вдосконалення або підтримання розвитку. Відповідно, категорію «процеси забезпечення інвестування» вважаємо за доцільне розглядати як сукупність заходів, умов, засобів чи методів, що спрямовані на створення, вдосконалення або активізацію залучення інвестицій.

Оскільки процеси забезпечення інвестування не є самостійною характеристикою, а змінюються відповідно до зовнішніх і внутрішніх чинників (як на підприємстві, так і в державі), їх моніторинг є перспективним напрямом подальших досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вітюк А. В. Розвиток процесів забезпечення інвестування підприємств сільськогосподарського машинобудування : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Львів, 2017. 303 с.
2. Бланк І. О., Гуляєва Н. М. Інвестиційний менеджмент. Київ : КНТЕУ, 2003. 398 с.
3. Щербар А. В. Інвестиційне забезпечення інвестиційної діяльності на підприємстві. *Актуальні проблеми економіки*. 2006. № 3 (57). С. 103–107.
4. Провайдинг інновацій / за ред. М. П. Денисенка. Київ : Професіонал, 2008. 448 с.
5. Правик Ю. М. Інвестиційний менеджмент. Київ : Знання, 2007. 431 с.
6. Черваньов Д. М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств : навч. посіб. Київ : Знання-Прес, 2003. 622 с.
7. Князь С. В., Георгіаді Н. Г., Топоровська Л. Й., Зінкевич Д. К. Інноваційний менеджмент: статико-динамічна візуалізація. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2011. 212 с.
8. Артюх Т. О. Маркетингові аспекти забезпечення діяльності сільськогосподарських підприємств – виробників овочевих продукції. *Агросвіт*. 2010. № 6. С. 57–60.
9. Багорка М. О., Білоткач І. А. Маркетингове забезпечення функціонування фермерських господарств. *Агросвіт*. 2010. № 21. С. 18–23.
10. Ковалюк О. М. Новаторське дослідження з проблем ресурсного забезпечення інвестиційної діяльності в Україні. *Фінанси України*. 2006. № 3. С. 154–156.
11. Крейдич І. М. Систематизація джерел забезпечення формування інвестиційної політики. *Інвестиції: практика та досвід*. 2008. № 18. С. 10–13.
12. Олійник Д. І. Інвестиційне забезпечення сталого розвитку телекомунікаційної галузі в Україні : дис. д-ра екон. наук : 08.07.04. Київ, 2006. 357 с.
13. Політова І. В. Визначення напрямів удосконалення системи забезпечення інвестиційної діяльності в сфері телекомунікацій. *Інвестиції: практика та досвід*. 2009. № 17. С. 16–20.
14. Башнянин Г. І., Васильчак С. В. Державне регулювання структурних зрушень в інвестиційній діяльності економіки України. Львів : Сполом, 2012. 182 с.
15. Ступень М., Шумлянський Б. Уточнення понятійно-категоріального апарату інституційного забезпечення інвестиційної діяльності лісового сектору економіки. *Економіст : наук.-практ. журнал*. 2015. № 1. С. 27–29.
16. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність. Київ : Центр навч. літ., 2004. 376 с.

REFERENCES

- Artiukh, T. O. "Marketynhovi aspekty zabezpechennia diialnosti silskohospodarskykh pidpriemstv - vyrobnykiv ovochevoi produktii" [Marketing aspects of providing agricultural enterprises - producers of vegetable products]. *Ahrosvit*, no. 6 (2010): 57-60.
- Bahorka, M. O., and Bilotkach, I. A. "Marketynhove zabezpechennia funktsionuvannia fermerskykh hospodarstv" [Marketing support for the functioning of farms]. *Ahrosvit*, no. 21 (2010): 18-23.
- Bashnianyn, H. I., and Vasylychak, S. V. *Derzhavne rehuliuвання strukturnykh zrushen v investytsiinii diialnosti ekonomiky Ukrainy* [State regulation of structural shifts in investment activity of the Ukrainian economy]. Lviv: Spolom, 2012.

- Blank, I. O., and Huliaieva, N. M. *Investytsiinyi menedzhment* [Investment Management]. Kyiv: KNTEU, 2003.
- Chervanyov, D. M. *Menedzhment investytsiinoi diialnosti pidpriemstv* [Management of investment activity of enterprises]. Kyiv: Znannia-Pres, 2003.
- Kniaz, S. V. et al. *Innovatsiinyi menedzhment: statyko-dynamichna vizualizatsii* [Innovation management: static-dynamic visualization]. Lviv: Vyd-vo Lvivskoi politekhniki, 2011.
- Kovaliuk, O. M. "Novatorske doslidzhennia z problem resursnoho zabezpechennia investytsiinoi diialnosti v Ukraini" [Innovative research on resource provision of investment activity in Ukraine]. *Finansy Ukrainy*, no. 3 (2006): 154-156.
- Kreidych, I. M. "Systematyzatsiia dzherel zabezpechennia formuvannia investytsiinoi polityky" [Systematization of sources of ensuring the formation of investment policy]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 18 (2008): 10-13.
- Maierova, T. V. *Investytsiina diialnist* [Investment activity]. Kyiv: Tsentri navch. lit., 2004.
- Oliinyk, D. I. "Investytsiine zabezpechennia staloho rozvytku telekomunikatsiinoi haluzi v Ukraini" [Investment provision of sustainable development of the telecommunication industry in Ukraine]: *dys. d-ra ekon. nauk* : 08.07.04, 2006.
- Politova, I. V. "Vyznachennia napriamiv udoskonalennia systemy zabezpechennia investytsiinoi diialnosti v sferi telekomunikatsii" [Definition of directions of improvement of the system of providing investment activity in the field of telecommunications]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 17 (2009): 16-20.
- Pravyk, Yu. M. *Investytsiinyi menedzhment* [Investment Management]. Kyiv: Znannia, 2007.
- Provaidsynh innovatsii [Providing Innovation]. Kyiv: Professional, 2008.
- Shcherbar, A. V. "Investytsiine zabezpechennia investytsiinoi diialnosti na pidpriemstvi" [Investment support of investment activity at the enterprise]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 3 (57) (2006): 103-107.
- Stupen, M., and Shumlianskyi, B. "Utochnennia poniatiino-katehorialnoho aparatu instytuttsiinoho zabezpechennia investytsiinoi diialnosti lisovoho sektoru ekonomiky" [Clarification of the conceptual-categorical apparatus of institutional support of investment activity of the forest sector of the economy]. *Ekonomist*, no. 1 (2015): 27-29.
- Vitiuk, A. V. "Rozvytok protsesiv zabezpechennia investuvannia pidpriemstv silskohospodarskoho mashynobuduvannia" [Development of the processes of ensuring the investment of agricultural machinery enterprises]: *dys. ... kand. ekon. nauk* : 08.00.04, 2017.